
САДРЖАЈ
CONTENTS

Студије
Essays

- Владимир Јовановић, *Проситишћуција у Београду*
током XIX века 7-24
Vladimir Jovanović, *Prostitution in Belgrade in the 19th Century*
- Стефан Дечев, *Комуникације, политика и јавно мњење*
у Бугарској током 80-их и 90-их година прошлог века 25-34
Stefan Dechev, *Communication, politics and public opinion*
in Bulgaria in 1880-ies and 1890-ies
- Божица Младеновић, *Здравствене прилике у Београду*
од 1916. до 1918. године 35-42
Božica Mladenović, *Health Control in Belgrade 1916-1918*

Из истраживања
Researches

- Др Миле Бјелајац, *Женидбе официра српске војске*
до 1881. године (Слика на пресеку 1874. године) 43-47
Mile Bjelajac, *Mariages of Serbian army officers until 1881*
- Весна Алексић, *Ошћушћање Јевреја службеника*
Ошћушег југословенског банкарског друшћва а.д. 1940. године 49-63
Vesna Aleksić, *Dismissal of Jewish Employees from the Yugoslav*
General Banking Joint-Stock Company in 1940
- Марко Булатовић, *Писац и његов министар: Црњански*
и Стојадиновић – о једном необичном односу 65-74
Marko Bulatović, *A Writer and a Prime Minister*
On the unusual relationship between Miloš Crnjanski and Milan Stojadinović
- Недељко Радосављевић, *Умена хроника Сече реке*
и историјска реалност – прилог проучавању
насељавања Ужичке Црне Горе 75-85
Nedeljko Radosavljević, *The Oral Chronicle*
of Seča Reka and Historical Reality

Лектор
Мила Барјактаревић

Превод резимеа
Вера Врџачник и Милена Микић

Насловна сирана
Никола Костанџиновић

Фотографија на насловној сирани:
Свадба Мире и Ђорђа Раданов, Сомбор, 1937.

Штампа:
„Чигоја - Штампна”, Београд, Студентски трг 15
e-mail: chigoja@eunet.yu

Теорија
Theory

Андреј Митровић, *Дистанцирајућа рефлексција или прилоз разумевању научности проучаваоца историје* 87-92
Andrej Mitrović, *Die distanzierende Reflexion*

Дискусија
Diskusion

Марко Дого, Одговор на „Размишљања..” проф. др Милча Лалкова, објављена у *Годишњаку за друштвену историју III-3 (1996)* 93-96
Marco Dogo, *Response on Professor Milčo Lalkov's "Considerations..."*

Баштине
Heritages

Мирослав Јовановић, *У лавиринту традиција: од „Св. Саве” до „Мишраљење” и „Тишка” (Савремени називи основних школа у Србији)* 97-111
Miroslav Jovanović, *In the Labyrinth of Tradition: from "Saint Sava" to "Mitraljeta" and "Čičko" (Contemporary School Names in Serbia)*

О идејама и књигама
On ideas and books

Сретен Вујовић, *Топална историја Трајан Стојановић, Балкански светови – прва и последња Европа: Equilibrium*, Београд, 199, 520. 113-116

Недељко Радосављевић, *Недељко Јешић – Дражица Машић – Видан Николић, Рајни дневници Ужичана 1912-1918, Историјски архив Ужице, Ужице 1995, 520.* 117-118

Кристијан Шелцл, *Michael Zimmermann: Rassenutopie und Genozid. Die nationalsozialistische „Losung der Zigeunerfrage”, Hamburg 1996 (= Hamburger Beiträge zur Sozial-und Zeitgeschichte; Bd. 33), Hans Christian Verlag, 54 (Расна историја и геноцид. Националсоцијалистичко „решење циганског питања”).* 119-121

СТУДИЈЕ
ESSAYS

Владимир Јовановић

УДК 343.544 (487.11) „18”

Проституција у Београду
ТОКОМ XIX ВЕКА

Апстракт: Рад је посвећен проблему проституције у Београду XIX века, која расом и модернизацијом града добија нове облике и постаје једно од уочљивијих обележја социјалне историје.

Проституција у будућој престоници српске државе, настала је и развијала се још у време неоспорне власти Османлија.¹ Током првих година владе кнеза Милоша, она је у Београду постојала у оним облицима који су одговарали тренутним приликама. Иако их је било и у другим деловима града, блуднице (или јавне жене) спомињу се нарочито у Букурешт-махали.² Живеле су по изнајмљеним становима и по механама, а њихове услуге користили су и Срби и Турци, наизменично.³ Када се радило о брачном статусу и пореклу, у њиховим редовима владала је шароликост. Било је девојака, али и удатих жена из околних села које су утекле од својих мужева, као и оних са аустријских страна. Неке од њих, долазиле су из других вароши - Крагујевца, Ваљева, Смедерева, Шабца.⁴ У здравственом погледу представљале су сталну опасност и легло различитих полних болести. Према испитивањима физикаса вароши београдске, Бартоломеа Куниберта, 1835. од 30 прегледаних блудница, њих 19 било је заражено „венеријом”.⁵ Своје мишљење о ширењу неморала у граду дала је и црква. Размере

1 Података о постојању проституције у европским областима Османског царства, има већ током прве половине XVI века. Циганке у Цариграду, Једрену, Пловдиву и Софији, које су се бавиле овом делатношћу, плаћале су за то и нарочит порез. С. Imber, *Zinà in Ottoman Law, Contributions à B L'histoire L'Economique et sociale de L'Empire ottoman*, Paris 1983, стр. 73-74.

2 Део Београда испод Варош-капије, према Сави. Б. Перунички, *Управа вароши Београда 1820-1912*, Београд 1970, док. 40; Д. Бурић-Замоло, *Београд као оријентална варош под Турцима 1521-1867*, Београд 1977, стр. 212.

3 Б. Перунички, *Београдски суд 1819-1839*, Београд 1964, док. 469, 619, 640, 641, 668, 790.

4 Исто, док. 402, 444, 699, 707.

5 Исто, док. 707; В. Михаиловић, *Историја полних болести у Србији до 1912. године*, Београд 1921,